

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A. J.**, bývajúcej v B., proti odporcovi **J. L.**, bývajúcemu v B., o zaplatenie **9 115,44 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 17 C 186/2010, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. marca 2011 sp. zn. 15 Co 78/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 24. januára 2011 č.k. 17 C 186/2010-41 navrhovateľke odňal oslobodenie od súdnych poplatkov ku dňu 16. júna 2010, ktoré jej bolo priznané v danej veci uznesením okresného súdu z 23. augusta 2010 č.k. 10 Ro 139/2010-29. Zároveň zrušil ustanovenie zástupcu JUDr. P. V., advokáta so sídlom v B., ktorý bol navrhovateľke ustanovený na zastupovanie v predmetnom konaní. Rozhodnutie odôvodnil tým, že osobné, majetkové a zárobkové pomery navrhovateľky v súčasnej dobe oslobodenie od súdnych poplatkov neodôvodňujú. Keďže navrhovateľka nespĺňa jednu z dvoch kumulatívnych zákonných podmienok pre ustanovenie zástupcu v zmysle § 30 ods. 1 O.s.p. (predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov), súd rozhodol aj o zrušení ustanoveného zástupcu z radov advokátov (§ 30 ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie navrhovateľky uznesením z 23. marca 2011 sp. zn. 15 Co 78/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil so správnymi dôvodmi napadnutého uznesenia, na ktoré v celom rozsahu v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. odkázal. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia poukázal na okolnosť, že navrhovateľka je výlučnou vlastníčkou dvoch bytov a okolnosť, že jeden z bytov užíva jej matka, z čoho nemá navrhovateľka žiaden príjem, nepovažoval za právne relevantnú pre posúdenie jej majetkových pomerov. Tiež konanie navrhovateľky spočívajúce v darovaní 1/2 rodinného domu preukazuje skutočnosť, že netrpí finančnou tiesňou. Keďže pomery navrhovateľky boli už v čase priznania oslobodenia od súdnych poplatkov iné, než aké navrhovateľka uviedla a z akých vychádzal súd prvého stupňa, napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým jej bolo odňaté oslobodenie od súdnych poplatkov a zrušené ustanovenie zástupcu z radov advokátov, ako vecne správne potvrdil.

Uznesenie odvolacieho súdu navrhovateľka napadla dovolaním, ktoré odôvodnila tým, že pojednávanie na odvolacom súde sa uskutočnilo v jej neprítomnosti, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd neúplne zistil skutkový stav, pretože nerešpektoval jej odvolanie, ale nesprávne vychádzal len z uznesenia súdu prvého stupňa, ktoré je nepravdivé a zavádzajúce. V rozhodnutí odvolacieho súdu sú uvedené nepravdivé skutočnosti ohľadom jej majetkových pomerov a trvala na tom, že naďalej spĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov. V súčasnosti nevlastní rodinný dom, len trojizbový byt, pretože 1/2 rodinného domu vymenila za byt a 1/2 darovala, nakoľko zhoršený zdravotný stav po operácii jej neumožňuje starostlivosť o dom a zabezpečenie kúrenia. Výška súdneho poplatku určená súdom 511 € je pre ňu likvidačná, pretože jej na živobytie zostáva cca 95 €. Z uvedených dôvodov žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

I keď navrhovateľka nemá právnické vzdelanie a nie je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd nepovažoval nedostatok povinného zastúpenia navrhovateľky advokátom za prekážku, ktorá by bránila preskúmaniu prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Vychádzal z toho, že ak predmetom dovolacieho prieskumu má byť rozhodnutie, ktorým bolo účastníkovi odňaté priznané oslobodenie od súdneho poplatku a bolo zrušené aj ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle § 30 O.s.p. (ako je to aj v posudzovanej veci), nemožno striktne trvať na splnení tejto podmienky, lebo v opačnom prípade by bol popretý nielen zámer, ktorý sledoval účastník konania podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ale tiež účel dovolacieho konania, v ktorom predmetom posúdenia má byť záver odvolacieho súdu o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov a pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov súdom (na obdobnom názore založil Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje rozhodnutia aj v iných obdobných prípadoch – napríklad vo veci sp. zn. 2 Cdo 329/2006 a sp. zn. 3 Cdo 177/2009).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o odňatí oslobodenia od súdneho poplatku a o zrušení ustanoveného zástupcu navrhovateľky z radov advokátov.

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže navrhovateľkou podané dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu, prípustnosť jej dovolania preto z § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na vyššie uvedené by prípustnosť dovolania navrhovateľky zakladala iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z týchto väd, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi

nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou navrhovateľke realizáciu jej procesných práv.

Dovolaiteľka namieta, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie a vec prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti. Dovolací súd nezistil podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., na ktorú poukazovala dovolateľka a ktorá mala spočívať v tom, že nenariadením pojednávania odvolacím súdom jej mala byť odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa, kedy nie je potrebné nariaďovať na prejednanie odvolania pojednávanie (§ 214 ods. 2 O.s.p.); odvolací súd mohol preto v danej veci rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa v danom prípade nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľke konať pred súdom. Neopodstatnená je preto jej námietka, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľka namieta, že v danom prípade došlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V oboch prípadoch ide o zákonom upravené dovolacie dôvody (viď § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.), ktoré ale možno úspešne uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní; o tento prípad ale

v preskúmvanej veci nešlo. Dovolacie námietky navrhovateľky, že odvolací súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a tieto po právnej stránke nesprávne posúdil, nesvedčia o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p. K námietke, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Súd ale právnym posúdením veci nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. Aj keby bolo právne posúdenie veci v danom prípade nesprávne (pozn.: dovolací súd sa správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom nezaoberal), nezakladala by táto nesprávnosť procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní nebola navrhovateľka procesne úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo odporcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov tohto konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

V Bratislave 11. augusta 2011

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková